

Susanna Gideonsson: Tal på första maj 2023

Talare

Susanna Gideonsson
Ordförande för LO

Datum

1 maj 2023

Plats

Skellefteå

1 Hej mötesdeltagare!

Det känns bra att få vara här hos er, på första maj!

5 Att få vara hemma i det röda Västerbotten igen

I en socialdemokratiskt ledd kommun.

Jag är särskilt glad över att få vara här en dag som denna.

10

För visst är det nåt speciellt med Första Maj?

”Varje sliten kavaj blir en mantel av strålande ljus” som vi sjunger i sången.

15 Vi känner en förväntan och en möjlighet till förändring.

En möjlighet till ett bättre samhälle.

Till solidaritet och gemenskap.

20

Till allas lika värde och rätt.

Vad passar då bättre än att få förstamajtala här i Skellefteå?

25 I en kommun som växer så det knakar.

Där arbetsmarknaden är stark.

30 Där fler av dom som tidigare gått på försörjningsstöd nu är i arbete eller utbildning.

Där ni satsar på grön omställning.

35 Men så har ni också en stark socialdemokrati och starka LO-fack.

Och en levande facklig-politisk samverkan.

Men jag vet ju också att ni har utmaningar framför er.

40

Det handlar om kompetensförsörjningen.

Inte bara i industrin. Även i välfärden. Och då måste vi på allvar göra nåt åt arbetsvillkoren.

45

Det handlar om den gröna omställning som påverkar hela länet.

Även där behövs folk.

50 Det handlar också om utländska arbetare som utnyttjas av oseriösa underleverantörer.

Där krävs ett tydligt facklig-politiskt agerande.

55 På svensk arbetsmarknad ska svenska kollektivavtal gälla. Punkt!

Utmaningar som dessa möter vi med politik.

Med socialdemokratisk politik.

60

Och med facklig-politisk samverkan.

Med det är inte alltid lätt. Särskilt inte när vi sedan valet hamnat i en ny verklighet.

65

Kostnadskrisen slår oerhört hårt nu.

Det känner vanligt folk. Inte minst LO-förbundens medlemmar.

Och det vet ni som är kommun- och regionpolitiker.

I tuffa tider är det viktigt att vi socialdemokrater är tydliga med vår politik.

75 Därför känns det så bra att ni socialdemokrater i Skellefteå häromdagen slog fast att ni tydligt ska följa upp era vallöften. Och redovisa öppet och ärligt hur det går.

Det är bra. Vi socialdemokrater ska vara tydliga med vårt mål med vad vi vill.

80

Och att vi står för det.

För det är på oss det hänger.

85 Det är ingen annan som kommer att göra jobbet.

Det är vi som ska ta tag i dom saker som vi ser behövs.

För politik är att vilja, som Olof Palme sade.

90

Inte att vela, skulle jag vilja tillägga.

95 När jag möter LO-förbundens medlemmar på arbetsplatser över hela Sverige,

eller läser tidningen och tittar på tv, så är det uppenbart:

Folk har det otroligt tufft nu.

100

Det är tufft att försöka få livet och ekonomin att gå ihop.

Det är tufft när väldigt mycket blir väldigt dyrt.

105 Många hade inga stora marginaler från början.

Men man kanske har klarat sig okej ändå.

110 Genom att spara och gmeta
och ställa lägre krav.
Men det räcker inte längre.
115 Inte när elpriserna rusat iväg.
När hyror och boräntor chockhöjts.
120 Inte när maten blivit 15 procent dyrare på bara ett år.
Samtidigt som höginkomsttagare får skattesänkningar,
näringslivstoppar plockar ut miljonbonusar
125 och storbanker och matjättar gör rekordvinster.
Så tar femte svensk nu av sina besparingar, de som har några.
130 För att få vardagsekonomin att gå runt.
Månad efter månad tappas sparkontot.
För en del är det tomt nu.
135 En sak känns så överklig att det är svårt att säga:
Barn i Sverige går hungriga idag!
140 Skolor rapporterar att dom måste laga mycket mer mat än tidigare.
Särskilt på måndagar och fredagar.
Tidigare i vår hade Sveriges Television ett inslag från förskolan Smöret i Umeå.
145 Där sade nu serverar hon frukost och mellis till dubbelt på många barn som
tidigare.

150 Varför? Jo, om barnen kommer före frukost och stannar till efter mellis
så får de tre mål serverade för den barnomsorgspeng som föräldern ändå betalar.

Barn går alltså hungriga.

155

I Sverige 2023!

Det är svårt att ta in.

160 Det är inget mindre än katastrof.

En skam.

165

Vänner,

Samtidigt som vanligt folk här i Sverige kämpar för att klara att sätta mat på
bordet,

170

så kämpar vanligt folk i Ukraina för sin frihet och demokrati.

LO fördömer givetvis Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

175 Vi står upp för Ukrainas rätt till självbestämmande.

Och vi gör det i solidaritet med våra ukrainska fackliga kamrater.

LO och LO-förbunden har i många år stött dom ukrainska fackföreningarna.

180

Med organisering, utbildning och förhandlingar.

Fackligt vardagsarbete helt enkelt

185 Men idag handlar deras fackliga vardagsarbete om nåt helt annat.

Det handlar om medlemmarnas liv och frihet.

190 Om humanitär nödhjälp.

Om mat och mediciner.

195 Om hjälp åt medlemmar som tvingats fly med sina familjer undan dom ryska
bombarna.

Mötesdeltagare,

Vår solidaritet med Ukraina fortsätter.

200

För arbetarrörelsen är en internationell solidaritetsrörelse.

En attack på en av oss är en attack på oss alla.

205

Och när den dag kommer då kriget tar slut, och Ukrainas folk har segrat,

ska vi stödja deras arbete med att återuppbygga sitt land och sin demokrati.

Därför säger vi nu, så högt vi kan,

210

så vårt budskap inte bara hörs här i Skellefteå och i hela Sverige.

Utan också när dom ansvariga i Moskva:

215

Vi ger aldrig upp vår kamp för alla folks frihet och hela världens fred!

Vi ger aldrig upp vår internationella solidaritet!

Ryssland ut - ur - Ukraina!

220

Vi tar det en gång till! Tillsammans:

RYSSLAND UT UR UKRAINA!

225

Som om det inte räckte med krig i Europa och skyhöga priser på allt i Sverige,
230 så har vi klimatförändringar på turbo.

De enorma mängder växthusgaser vi har släppt ut, och fortsätter att släppa ut,
värmer upp hela jordklotet.

235 Isar smälter,

skogar brinner,
240 människor tvingas fly.

Sen slutet av 1800-talet har den globala medeltemperaturen ökat med nästan en grad.

245 I Sverige är ökningen nästan dubbelt så stor. Och allra störst är uppvärmningen här i norr.

Frågan är inte OM vi måste ställa om, utan HUR.

250 Det är bra att människor går före och tar egna initiativ för att leva mer klimatsmart.

Men det kommer inte att räcka.

255 Ansvaret kan aldrig ligga på enskilda individer.

Vi kan inte heller acceptera att det ensidigt vältras över på vanliga arbetare
och på människor utanför storstäderna.

260 Det handlar bland annat om vi måste investera i grön teknik.

Här visar ni i Skellefteå vägen.

Med Northvolt skapas inte bara klimatvänlig teknik med batterier för elbilar.

Här skapar också omställningen nya jobb.

270 Allt detta hänger ihop. För klimatomställningen måste gå hand i hand med en politik för full sysselsättning och ökad jämlikhet.

Och, vänner, då duger det inte med en regering som sitter i knät på klimatförnekarna i SD.

275

Nej då krävs gemensamma lösningar och politisk vilja.

Då krävs en stark arbetarrörelse!

280 ***

Inget av detta – prisstegringar, krig eller klimatförändringar –

beror på orubbliga naturlagar.

285

Allt har människan gjort själv.

Det är sorgligt.

290 Men det är också däri hoppet finns.

För det behöver inte vara så här.

Vi kan göra på annat sätt.

295

Och det ska vi!

Som LOs ordförande är det min uppgift att göra allt jag kan för att påverka regeringen – oavsett vilka som ingår i den.

300

Därför presenterar jag i dag ett reformpaket som Ulf Kristersson mer än gärna får sjösätta omgående.

305 För det första: LO vill se ett rejält barnfamiljspaket.

Vi vill höja barnbidraget med 450 kronor i månaden.

Vi vill sänka avgiften i förskola och fritids med en procentenhet.

310

Totalt betyder vårt förslag tusen kronor för varje barn.

Det blir en rejäl matkasse varje månad.

315 För det andra: Stärk hushållens ekonomi.

Inför tillfällig amorteringsfrihet för vanligt folk.

320

Räntorna har höjts rejält under senare tid och pressar många vanliga familjer hårt. Tunga amorteringar lägger extra stenar på bördan.

Och riksbanken måste ta sitt ansvar och avstå från ytterligare räntehöjningar.

Dessutom måste matpriserna ner.

325

De stora livsmedelskedjorna berömmar sig för att ha sänkt priserna.

Men hittills har det knappt märkts i plånboken.

330 Och som gammal Coopmedlem vill här jag särskilt rikta mig till dem:

Konsumentkooperationens idé var från början bra mat till rimliga priser.

Visa då att den fortfarande är det!

335

Vi måste också få fler i arbete!

Satsa på en aktiv arbetsmarknadspolitik.

340 Investera i utbildning, omskolning och bostadsbyggande.

Sist men inte minst: resurserna till välfärden måste öka!

345 Behoven minskar inte. Dom kan till och med öka.

Fler barn äter i föris och stannar längre där. Då krävs mer mat och mer personal.

Ska kommunen då höja skatten?

350

Nej, det ska de inte ens få, enligt regeringens senaste besked.

Oavsett hur pressad välfärden är.

355 Sveriges kommuner och regioner, SKR, har meddelat att välfärden behöver ett tillskott på 20 miljarder kronor nästa år. Enbart för att kunna upprätthålla nuvarande nivåer.

Nej, vänner, detta håller inte.

360

Välfärden ska stärkas. Och det rejält!

Statsbidragen till kommuner och regioner måste öka.

365 Särskilt stöd behövs till arbetsvillkor, bemanning och kompetensutveckling.

Annars kommer vi aldrig att klara att få tillräckligt mycket personal.

Och vi måste sätta stopp för privatiseringar som tillåter skattemedel att
370 försvinna till skatteparadis!

Vänner,

375

Vi måste också ta itu med energifrågan.

Socialdemokraternas Folkhems-el är ett toppenförslag för att ta tillbaka kontrollen över elmarknaden. Som ett första steg.

380

Men det räcker inte. Vi måste få en elmarknad för vanligt folk.

385 Staten måste ta ett större ansvar. Till exempel genom att stödja
energieffektivisering

i bostäder, även i allmännyttan.

390

Allt det jag räknat upp nu är rimliga förväntningar på en ansvarstagande regering.

Om vi hade haft en sådan.

395

Istället fick vi en vårbudget i april som innehöll – i stort sett ingenting.

För all del, dom förlänger tillfälligt bostadsbidraget. Det är bra.

400

Men i övrigt lyfter regeringen inte ett finger för att skydda vanligt folk.

Medan LO-förbundens medlemmar ser priserna skjuta i höjden

sitter regeringen på händerna.

405

Det vi sedan valet framför allt har sett från regeringen och SD är:

För det första: Svek.

410

De lovade kompensation för höga elpriser från november.

Det blev det inte.

De lovade kraftigt sänkta bensin- och dieselpriiser.

415

Det blev det inte heller.

För det andra: Egenintresse.

420

De strösslar pengar och möjligheter över sina rika kompisar.

Av det blev det mycket.

425 De har höjt brytpunkten för statlig skatt,

så att dom med höga löner för mer över i plånboken.

De låtar sina kompisar med skolkoncerner fortsätta ta ut makalösa vinster.

430

Och köpa väffelstugor och skärgårdstomter för pengarna.

De skickar hundratusentals kronor i elstöd till dom som förbrukat mest.

435 Och hemligstämplar ärendena i 20 år.

För det tredje: dom har visat total okunskap och totalt ointresse för hur vanligt folk har det.

440 Hur vanligt folk lever sina liv

och sliter för att få ihop sin ekonomi.

I stället säger Kristersson att människor ska ”bita ihop”!

445

När vanliga föräldrar inte kan mätta sina barn.

När pensionärer inte har råd att köpa kaffe.

450 Man kan inte annat än bli förbannad!

Ibland tänker jag: ”De lajvar regering.”

Ett lajv. Det är ett spel, en lek.

455

Där man klär ut sig till en karaktär och spelar den.

Ulf Kristersson tycker det är kul att vara statsminister, det är uppenbart.

Han älskar att visa upp Sagerska palatset och han älskar att låta sig fotograferas på mingel.

Men att leda landet är ett hårt jobb.

465

Det är på riktigt.

Det är verkligen inte en lek.

470

Särskilt inte i en ekonomisk kris.

Jag undrar ibland om Kristersson och gänget kanske trodde det.

I så fall är det dags att hoppa ur teaterkläderna,

475

ta uppgiften på allvar,

och se till att vanligt folk har mat för dagen.

480

Eller lämna över till några som är vuxna den uppgiften!

Tänk, för hundra år sedan, 1923.

485

Det var hårda tider i Europa.

Det var mycket oroligt på den svenska arbetsmarknaden.

490

Och vår demokrati var bara några år gammal.

Arbetare tjänade i genomsnitt 185 kronor i månaden.

Man hade ingen lagstadgad semester.

495

Tror ni dom tänkte att;

”Äh, det går aldrig. Det är nog ingen idé att vi kämpar. Det är alldeles för

500 jobbigt och svårt”

Nej, det gjorde dem inte.

De tänkte:

505

Vi är ju många! Om vi organiserar oss och tar fajten tillsammans så kan vi ändra saker!

Så trots sina usla villkor – organiserade dom sig,

510

I fackföreningar. I Kooperation och andra folkrörelser.

I ett socialdemokratiskt arbetareparti.

515 Och steg för steg tvingade dem fram förändring.

De förbannade inte mörkret, de tände ett ljus.

De människorna, de var som vi för 100 år sedan.

520

Kunde dom då, så kan vi nu!

Vänner,

525 Det finns en kamp,

vid sidan om den för ökad jämlikhet och större rättvisa,

som vi måste ta.

530

Det är den om demokratin.

För bara några år sedan lät en sådan uppmaning lite högtravande.

535 För bara några år sedan

tänkte dom flesta att demokratins segertåg bara skulle fortsätta.

540 Så blev det inte.

I dag växer i stället hoten mot demokratin.

545 Mer än två tredjedelar av jordens befolkning lever nu i länder där demokratin är obefintlig eller på tillbakagång.

Men hotet växer också i Sverige.

550 Det är inte ett påstående jag bara slänger ur mig.

Det är på allvar.

När högerregeringen accepterade att bli totalt beroende av SD
555 så skedde något som aldrig förut skett i Sverige:

Ett parti med rötter i nazismen släpptes fram till politisk makt.

560 Vi ser nu hur dom krafterna oemotsagda får sprida sitt hatbudskap.

Vissa grupper anses inte vara ”riktiga svenskar”.

För att dom eller deras föräldrar är födda i ett annat land.

565 En viss sorts konst eller litteratur ska rensas ut från bibliotek och museer.

Folkrörelser, föreningar och media hotas med indraget stöd och ska skrämmas till tystnad.

570 Det talas till och med om ”utrensningar” av politiska motståndare.

Det är med orden det börjar.

Inte med stormningen av en kongress.

575

Vad gör vi då?

Vi kan – och ska – protestera, naturligtvis.
580 Men vi ska också bygga motstånd.
Som vi gjorde förra gången de krafterna stack upp sitt tryne, på 30-talet.
585 För demokrati är en praktik.
Den som övat, lär sig.
Och i vårt parti och i våra fackföreningar, praktiserar vi demokrati varenda dag.
590 Vi lyssnar på argument, och vi argumenterar emot.
Vi accepterar majoritetens beslut och respekterar minoritetens behov.
595 Vi arbetar tillsammans, med respekt för varandras olikheter och våra likheter.
Det är att ta ansvar för demokratin att bjuda in fler i vår rörelse.
Att medverka till att fler får praktisera demokrati.
600 Att organisera ännu en arbetskamrat till klubben.
Att värva ännu en medlem till partiet.
605 Så att demokratins arbetssätt och förhållningssätt får fäste inom fler människor.
Det är att ta vårt ansvar för Sverige i denna svåra tid.
För hela Sverige, som det står på våra förstamajmärken idag.
610 När vi är många som tillsammans vägrar att acceptera dåliga villkor,
då kan vi ta makten över utvecklingen.
615 Och nej, vi har inte den politiska makten i alla regioner och kommuner.

Och verkligen inte nationellt.

620 Men vi har den politiska makten på massor av ställen i landet!

Här i Skellefteå till exempel! Och i Västerbotten.

Och vi har makt på varje arbetsplats där den finns en fackklubb.

625

Där vi saknar – där ska vi starta en!

Men det handlar inte om att ”ha” makt.

630 Det handlar om att använda den.

Då måste vi bli fler i parti och fack.

Engagera fler att höja rösten för vanligt folk i denna tid.

635

För det är vanligt folk som i år, för första gången i sitt liv,
ställt sig i kö för gratis mat.

640 Som för första gången,

hamnat hos kronofogden när lönen inte räckte till hyran.

Som för första gången fått elen avstängd för att dom inte kunnat betala
645 elräkningen.

Alla dessa människor – dom är våra vänner.

650 Det är med oss dom kan vara med och förändra sin egen och därmed allas
situation.

Det är som Anna Lindh sade när hon förstamajtalade för tjugo år sedan, 2003:

”Idag talar vi om människovärde och frihet i högtidstalen.

I morgon fortsätter vi arbetet på att steg för steg förändra samhället
i vardag och verklighet”

660

Några månader efter det talet rycktes hon ifrån oss.

Vänner,

665

Låt oss minnas Anna idag. Och låt oss bära hennes ord med oss.

Låt oss lova varandra att inte ge upp. Även när tiderna verkar mörka.

670

Låt oss lova varandra att hjälpas åt. Och komma ihåg att vi är starkare
tillsammans.

Låt oss lova varandra att fortsätta den kamp våra föregångare inledde för över
hundra år sedan.

675

”Att steg för steg förändra samhället

I vardag och verklighet”

680

Och det, mina vänner, ska vi göra på det bästa – och på det roligaste – sättet vi
vet:

Tillsammans!

Tack ska ni ha!

685

Taggar

2020-tal, 2023, Facklig kamp, Första maj, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/susanna-gideonsson-tal-pa-forsta-maj-2023>

690